

Kongress 2017

Bilaga 03

1 Handikappförbundens styrelses förslag till kongressen 2017-05-18

2

3 **Prioriteringar under kongressperioden** 4 **2017-2019**

5 Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.

6 Varje människa har rätt till självbestämmande och full delaktighet i
7 samhällslivets alla delar. För personer med funktionsnedsättning
8 finns i samhället olika hinder som inskränker självbestämmandet och
9 begränsar delaktigheten.

10 Funktionsrätten – rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika
11 villkor – handlar om att alla människor fullt ut ska kunna ta del av
12 sina mänskliga rättigheter.

13 Genomgående för alla prioriterade områden är funktionsrätten som
14 grundar sig på mänskliga rättigheter såsom de definieras i FNs
15 konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
16 Universell utformning – en inkluderande samhällsplanering som
17 utgår från människors olikheter – är också utgångspunkten i alla
18 prioriterade områden.

19 Kongressperioden 2017-2019 kommer att präglas av mycket
20 förnyelsearbete.

21 Handikappförbunden firar 75-årsjubileum och byter namn till
22 Funktionsrätt Sverige.

23 Namnbytet för med sig en rad konsekvenser med ny logotyp, ny
24 grafisk profil och en ny hemsida. Kansliet flyttar till nya lokaler som
25 delas av några medlemsförbund.

26 Namnbytet innebär också att vi inför ett helt nytt begrepp i det
27 svenska språket- funktionsrätt – som kommer att få en stor betydelse
28 för vårt gemensamma påverkansarbete. Begreppet innebär att vi
29 förstärker rättighetsperspektivet i de politiska sakfrågor vi driver.
30 Namnbytet innebär också att vi skapar nya möjligheter att få en
31 starkare gemensam röst i samhällsdebatten.

Kongress 2017

Bilaga 03

32 Under kongressperioden hålls allmänna val 2018. Styrelsens förslag
33 till kongressprioriteringar innehåller de frågor vi föreslår att driva
34 gentemot de politiska partierna under 2017 för att påverka deras
35 valprogram inför valen.

36

37 Under valrörelsen 2018 föreslår styrelsen en gemensam valparoll att
38 samlas kring:
39 Säkerställ funktionsrätt i svensk lag! Konventionen om rättigheter för
40 personer med funktionsnedsättning ska gå att åberopa i domstol om
41 man får sina rättigheter kränkta.

42 Inom respektive prioriterat område föreslår styrelsen även ett
43 konkret resultatmål som ska vara genomfört under
44 kongressperioden.

45 Kongressperioden kommer också präglas av den nya strategi för
46 funktionshinderspolitiken som regeringen planerar att fastställa
47 under 2017 och att Sverige 2019 ska göra sin andra rapportering till
48 FN:s övervakningskommitté för funktionsrättskonventionen.

49 Kongressen är vårt högsta beslutande organ. De prioriteringar som
50 kongressen fastställer är styrande för verksamheten under en
51 tvåårsperiod.

52 Andra styrande dokument är, utöver våra stadgar, det gemensamma
53 idéprogrammet som anger den långsiktiga politiska inriktningen.
54 Våra olika intressepolitiska plattformar är styrande för
55 påverkansarbetet i olika sakfrågor. (Socialförsäkring, Mediapolitik,
56 Arbete, Habilitering, Hjälpmedel, Skola, Forskningspolitik, Jämlik
57 hälso- och sjukvård, Ökat stöd till barn och deras familjer,
58 Rehabilitering)

59

60

61

62

63 Under kongressperioden 2017-2018 föreslår styrelsen kongressen
64 följande fem prioriterade områden:

- 65 • Inkluderande samhällsstyrning
- 66 • Jämlik hälsa och vård efter behov
- 67 • Arbete och tryggad försörjning
- 68 • Barn, familj och fungerande utbildning
- 69 • Återupprätta LSS intentioner

70

71 **Prio-område Inkluderande samhällsstyrning**

72

73 Universell utformning är utgångspunkten för att åstadkomma ett
74 samhälle utan hinder för delaktighet. Universell utformning innebär
75 att i både politiska och sociala processer, utgå från att människor är
76 olika och har olika förutsättningar, behov och önskemål. En
77 inkluderande samhällsplanering som utgår från människors
78 olikheter, skapar en långsiktigt hållbar utveckling.

79 Funktionsrättsperspektivet ska därför integreras i alla politik- och
80 samhällsområden och kan inte särbehandlas i särskilda strukturer
81 eller åtgärdas genom särlösningar. Personer med
82 funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhällets alla
83 delar och garanteras ett skydd mot diskriminering i alla
84 sammanhang.

85 Under 2017 planerar regeringen fastställa en ny strategi för
86 funktionshinderspolitiken. Handikappförbunden har arbetat aktivt
87 för att den nya strategin ska bli ett starkare politiskt verktyg och vi
88 kommer fortsatt påverka för att den nya strategiperioden ska
89 resultera i en offensivare styrning av funktionshinderspolitiken.

90 Senast i januari 2019 planeras för att Sverige ska göra sin andra
91 rapportering till FN:s övervakningskommitté för konventionen om

Kongress 2017

Bilaga 03

92 rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Senast det
93 skedde lämnade vi i samarbete med övriga funktionsrättsrörelsen i
94 Sverige en ambitiös alternativrapport. Arbetet med dåvarande
95 alternativrapport skedde inom ramen för projektet Agenda 50. Även
96 inför nästa rapportering har vi ambitionen att samla till en
97 alternativrapport i någon form.

98 Arbetet med att inrätta en oberoende MR-institution fortskrider i
99 riksdagens Konstitutionsutskott. Handikappförbunden har i brett
100 samarbete med andra MR-organisationer drivit på att institutionen
101 ska etableras och att den ska få en central roll i övervakningen av de
102 FN-konventioner som Sverige ratificerat. Ett fortsatt påverkansarbete
103 för att ge funktionsrättsrörelsen en aktiv roll i övervakningen fortgår.

104 Regeringens arbete med Agenda 2030-strategin och de uppsatta
105 hållbarhetsmålen är också föremål för fortsatt aktiv påverkan från
106 Handikappförbunden. Vår inriktning är att genom universell
107 utformning förstärka den sociala dimensionen vid sidan om den
108 ekonomiska och den ekologiska dimensionen i hållbarhetsstrategin.

109 Inom prioriteringsområdet fortsätter också arbetet med
110 standardisering, upphandling, förstärkt diskrimineringskydd och
111 andra strategiska processer för en inkluderande samhällsstyrning.

112 **Förslag till påverkansmål inför valen 2018:**

113 Funktionsrätt ska säkerställas i svensk lag. Konventionen om
114 rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska gå att åberopa
115 i domstol om man får sina rättigheter kränkta.

116 **Förslag till resultatmål som ska uppnås under kongressperioden:**

117 Funktionsrätt Sverige ska lämna en alternativrapport till
118 övervakningskommittén för konventionen om rättigheter för
119 personer med funktionsnedsättning om genomförandet i Sverige.

120

121

122

123 **Prio-område Jämlik hälsa och vård efter behov**

124

125 **Alla människor har rätt att uppnå bästa möjliga hälsa.**

126 **Den rättigheten innebär att på lika villkor få tillgång till bästa**
127 **möjliga sjukvård och hälsofrämjande insatser. Alla har rätt till en**
128 **fungerande hälso- och sjukvård utifrån sina individuella behov.**

129 **Människor som lever med funktionsnedsättningar, oavsett om de**
130 **är orsakade av kronisk sjukdom eller har andra orsaker, ska inte**
131 **behöva drabbas av onödig ohälsa. Många hälsorisker kan**
132 **förebyggas.**

133 Vi slår vakt om riksdagens prioriteringsbeslut som gällande för alla
134 prioriteringar som görs, både i planering och övergripande beslut
135 som i den löpande verksamheten. Den som har störst behov ska
136 prioriteras först. Vården ska erbjudas jämlikt över landet och mellan
137 olika grupper. Människovärdesprincipen som slås fast som
138 överordnad princip i riksdagens prioriteringsbeslut måste värnas!

139 Utmaningarna för att uppnå jämlik hälsa är stora. Regeringens
140 uttalade målsättning om att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom
141 en generation förutsätter att hälso- och sjukvården utformas efter
142 dem med störst behov. Personer med funktionsnedsättning lever
143 med större ohälsorisker än andra, där flera ohälsorisker är
144 genererade av bristande jämlighet inom en rad samhällsområden.
145 Flera av våra förbunds medlemsgrupper löper också risk för att få
146 sämre vård än andra och har rentav en kortare livslängd än övrig
147 befolkning. De påverkbara hälsoriskerna måste adresseras hårdare
148 för att uppnå en mer jämlik hälsa och regeringens arbete behöver
149 inkludera ett tydligare funktionsrättsperspektiv.

150 Till skillnad från många andra medborgare som bara sporadiskt
151 kommer i kontakt med sjukvården, är det bland våra förbunds med-
152 lemmer ofta ett livslångt återkommande inslag i vardagslivet. Våra
153 förbund är därför bärare av en ovärderlig kompetens som baseras på
154 de enskilda medlemmarnas erfarenheter.

Kongress 2017

Bilaga 03

155 Hälso- och sjukvården ska utformas utifrån medborgarnas behov,
156 inte utifrån andra intressen. Patientperspektivet ska ha en stark
157 ställning i utformningen av hälso- och sjukvården. Patientrörelsen
158 ska därför ha en självklar plats i utformningen av hälso- och
159 sjukvården.

160 Inom prioriteringsområdet fortsätter arbetet med habilitering,
161 rehabilitering, hjälpmedel, medicinteknisk utrustning, läkemedel,
162 tandvård, e-hälsa med mera, liksom de övergripande utmaningarna
163 om patienträttigheter, patientsäkerhet, personcentrerad vård,
164 bemötande, icke-diskriminering samt påverkansarbete som rör
165 hälso- och sjukvårdens organisation, kompetensförsörjning och
166 möjligheter att implementera medicinska rön i vård och behandling.

167 **Förslag till påverkansmål inför valen 2018:**

168 Förstärk patienträttigheterna i Patientlagen. Den enskilde patientens
169 rättighet till delaktighet och inflytande över den egna
170 vården/behandlingen behöver stärkas.

171 **Förslag till resultatmål som ska uppnås under kongressperioden:**

172 Funktionsrätt Sverige ska etablera sig som röstbärare för den
173 samlade patientrörelsen och ta en aktiv roll i debatten om jämlik
174 hälsa.

175

176 **Prio-område Arbeta och tryggad försörjning**

177

178 Alla människor har rätt till arbete och att vara bidragande till
179 samhället utifrån sin egen arbetsförmåga. Alla människor har också
180 rätt till en försörjning, oavsett arbetsförmåga.

181 Arbetsmarknadspolitiken ska utformas så att allas arbetsförmåga tas
182 tillvara och därmed bli bättre på att hushålla med arbetskraften.

183 Det förutsätter insatser för att stärka den enskilde där varje
184 människas egna drivkrafter och förmågor tas tillvara. Det förutsätter

185

- 186 också en förstärkning av arbetslivets förmåga att tillvarata alla
187 människors resurser.
- 188 Alla människor som av egen kraft saknar förmågan att arbeta ska
189 garanteras en god levnadsstandard, men också en meningsfull
190 sysselsättning. Ingen människa ska lämnas utanför samhälls-
191 gemenskapen. Varje människa är en resurs.
- 192 De arbetsmarknadspolitiska insatser som är särskilt avsedda för
193 personer med funktionsnedsättning är i stort behov av reformer.
194 Trots ett flertal statliga utredningar genom åren, har inga avsevärda
195 förändringar gjorts sedan 1980, då lönebidraget infördes och Samhall
196 bildades. Över 650.000 personer i Sverige uppger att deras
197 möjligheter att arbeta är påverkade av funktionsnedsättningar och
198 bara varannan av dessa har jobb. Genom nödvändiga förändringar,
199 bland annat de förslag som lämnades av den så kallade
200 Funkautredningen, skulle betydligt fler än de ca 93.000 personer som
201 idag får del av stöden, kunna få stöd genom de medel som avsätts i
202 statsbudgeten.
- 203 Sverige har av FN:s övervakningskommitté kritiserats för att
204 fortfarande använda begreppet "nedsatt arbetsförmåga" i de stöd
205 som riktas till personer med funktionsnedsättningar. Begreppet
206 upprätthåller ett förlegat synsätt på människors förmåga och präglar
207 utformningen och tillämpningen av dagens stödsystem.
- 208 Bland våra förbunds medlemmar finns de som aldrig kan arbeta eller
209 som livslångt är utestängda från arbete på grund av olika hinder.
210 Deras huvudsakliga försörjning sker genom socialförsäkringen
211 (aktivitets- eller sjukersättning, som tidigare hette förtidspension).
212 Har man aldrig haft en löneinkomst får man ersättning på den så
213 kallade garantinivån, som ger en mycket låg inkomst. Den
214 privatekonomiska situationen är mycket utsatt även när man väger
215 in andra stöd som till exempel handikappersättning och
216 bostadstillägg. Många har också extra utgifter i form av kommunala
217 avgifter och avgifter för sjukvård, läkemedel, hjälpmedel med mera.

Kongress 2017

Bilaga 03

- 218 I praktiken är det många som försörjs av anhöriga.
219 Merkostnadsprincipen, principen om att ingen ska drabbas
220 ekonomiskt på grund av sin funktionsnedsättning, är satt ur spel.
- 221 **Förslag till påverkansmål inför valen 2018:**
- 222 Undanröj fattigdom för de som inte kan arbeta.
- 223 Den nya plattformen om Rätten till försörjning sätter fokus på de
224 som livslångt lever på mycket låga försörjningsnivåer.
- 225 **Förslag till resultatmål som ska uppnås under kongressperioden:**
- 226 Begreppet "nedsatt arbetsförmåga" ska avvecklas i de
227 arbetsmarknadspolitiska programmen.
- 228
- 229 **Prio-område Barn, familj och fungerande utbildning**
- 230
- 231 I en familj där en eller flera personer har en funktionsnedsättning
232 påverkas alla inom familjen, men också andra anhöriga och
233 närstående. Barndomen har ett egenvärde och alla barn har rätt att
234 växa upp i trygghet till fullvärdiga medborgare.
- 235 Alla barn har rätt till utbildning. Elever med funktionsnedsättning
236 ska garanteras det stöd och den anpassning de behöver för att uppnå
237 sin fulla potential. All utbildning ska erbjudas på lika villkor genom
238 att undervisningen anpassas och att lämpligt stöd ges utifrån den
239 studerandes individuella behov.
- 240 Inom skolans område har flera politiska initiativ tagits som kräver ett
241 fortsatt engagemang från oss. Bland annat satsningar på
242 specialpedagoger och speciallärare, utredningar som
243 "Grundskoleutredningen", utredningen om en Läsa, skriva och
244 räknagaranti samt utredningen "Att vända frånvaro till närvaro".
- 245
- 246

Kongress 2017

Bilaga 03

247 Socialstyrelsen har också ett pågående regeringsuppdrag att ta fram
248 kunskapsunderlag och metodstöd med fokus på samordning av
249 stödet till familjer med funktionsnedsättning. Under
250 kongressperioden blir barnkonventionen sannolikt svensk lag. I det
251 fortsatta transformeringsarbetet blir det mycket viktigt att följa
252 konventionens genomslag i annan lagstiftning och att bevaka att
253 befintlig lagstiftning som redan går längre än vad konventionen gör,
254 inte försvagas.

255 **Förslag till påverkansmål inför valen 2018:**

256 Rätten till utbildning och en fungerande skolgång för elever med
257 funktionsnedsättning ska säkerställas i praktiken. Den enskilde
258 elevens möjligheter att hävda sin funktionsrätt till fungerande skola
259 ska förstärkas.

260 **Förslag till resultatmål som ska uppnås under kongressperioden:**

261 Lärar- och rektorsutbildningen ska förstärkas med mer kunskap om
262 funktionsnedsättningar, hinder i lärmiljön och pedagogiska metoder
263 för elever i behov av särskilt stöd. Kunskapen ska utgå från en
264 helhetssyn på lärmiljön där fysisk, social och pedagogisk miljö utgör
265 likvärdiga delar.

266

267 **Prio-område Återupprätta LSS intentioner**

268

269 Alla människor har rätt till självbestämmande.

270 I funktionsrättskonventionen fastställs det i artikel 19.

271 Människor har olika funktionsförmågor, fysiskt, psykiskt och
272 intellektuellt.

273 Den som har avgörande nedsättningar av någon funktionsförmåga
274 möter många hinder i vardagen. Lagen om stöd och service till vissa
275 funktionshindrade, LSS, har en stor betydelse för mångas möjligheter
276 att leva ett självständigt liv. Lagen är en rättighetslag som genom tio
277 olika insatser ska ge det stöd som personer som omfattas av lagen

Kongress 2017

Bilaga 03

278 behöver för att ha goda levnadsvillkor. Sedan lagen infördes 1994 har
279 rättstillämpningen förändrats och flera av de tio insatserna har
280 urholkats.

281 Hela lagen och dess intentioner är satt under stark politisk press.
282 Regeringen har tillsatt en statlig utredning som ska pågå till hösten
283 2018. Direktiven har ett starkt fokus på att den statligt finansierade
284 personliga assistansen ska begränsas och vi ser små möjligheter till
285 att utredningen kan resultera i en kvalitetsförstärkning av
286 tillämpningen av LSS. Den politiska striden om LSS berör inte enbart
287 de personer som direkt omfattas av lagens insatser. Frågan har också
288 ett brett symbolvärde för hela funktionsrättsrörelsen eftersom
289 grundläggande principer om självbestämmande och goda
290 levnadsvillkor är hotade.

291 **Förslag till påverkansmål inför valen 2018:** Återupprätta LSS
292 intentioner.

293 De domstolsutslag som kommit att bli prejudicerande för
294 rättstillämpningen av LSS olika insatser ska lyftas fram. Riksdagen
295 ska avkrävas lagändringar som "återställer" LSS intentioner.

296 **Förslag till resultatmål som ska uppnås under kongressperioden:**

297 Parallellt med den pågående statliga LSS-utredningen ska vi bedriva
298 en egen "utredning" med syfte att publicera egna underlag och fakta
299 för att hålla en ledande roll om lagens intentioner i den allmänna
300 debatten om LSS.